

Кревська унія 1385 р. та українські території. Опір руських князів політиці централізації та його наслідки

У 1385 у м. Крево (сучасна Білорусь) одружилися 30-річний великий князь литовський Ягайло та 12-річна польська королева Ядвіга, яка правила державою після смерті Людовика I Угорського.

Причини об'єднання:

- наступ Тевтонського ордену;
- нестабільна політична ситуація у Великому князівстві Литовському;
- прагнення Московського царства захопити руські землі;
- бажання польської шляхти отримати українські землі, а литовської — здобути економічні та політичні привілеї, що їх мали польські магнати.

Дата: 1385 р.

Зміст:

- Великий князь Литовський Ягайло одружився з польською королевою Ядвігою;
- Ягайло отримував титул короля;
- Польща та Литва об'єднувалися в одну державу (Литва і Польща зберігали формальну незалежність);
- перехід язичницького населення Литви в католицизм.

Наслідки:

- ця подія згуртувала сили для протистояння Тевтонському ордену і допомогла завдати поразки німецьким лицарям у Грюнвальдській Битві (1410 р.);
- сприяла поширенню католицизму;
- призвела до розколу литовсько-руського суспільства на прихильників та противників унії.

Кревську унію у Великому князівстві Литовському сприйняли неоднозначно. Частина литовсько-руської шляхти була переконана в тому, що незалежність необхідно зберегти. Очолив опозицію доволі амбітний литовський князь Вітовт (1392–1430 рр.).

Правління Вітовта:

- намагався одноосібно правити у Великому князівстві Литовському;
- розширив територію держави за рахунок Чорноморського узбережжя;
- ліквідував найбільші удільні князівства (Київське, Новгород-Сіверське, Подільське);
- брав участь у Грюнвальдській битві.

Так, за його правління Велике князівство Литовське стало могутньою централізованою державою. Водночас відбувався наступ на українську автономію.

Після смерті Вітовта, Великим князем Литовським мав стати його брат Сигізмунд, але руські князі мали власне бачення майбутнього держави, тож виставили свого кандидата — Свидригайла. Литовсько-руська держава розкололася на дві частини. Сигізмунд керував Великим князівством Литовським, а Свидригайло — Великим князівством Руським. Почалася громадянська війна, яка тривала декілька років. Остаточо конфлікт завершився після битви під Вількомиром у 1435 р. Війська Сигізмунда здобули переконливу перемогу, і до кінця 1438 р. переможець заволодів оволодів усією територією Великого князівства Литовського.

Після перемоги рештки удільних князівств ліквідовувалися, а землі передавалися литовським намісникам. Це викликало опір литовсько-руської верхівки. «Змова руських князів» та повстання М. Глинського були останніми спробами руської знаті здобути незалежність від польсько-литовського панування — і ці спроби зазнали поразки.

Наприкінці XIV ст. відбулося зближення Литви та Польщі, яке закінчилося укладенням Кревської унії (1385 р.). Це допомогло посилити обидві держави та завдати поразки Тевтонському ордену. Зближення з Польщею спричинило внутрішній конфлікт у Великому князівстві Литовському, поступову ліквідацію удільних князівств та втрату впливу руської православної знаті.

Рекомендовані джерела

1. Максим Закревський. Кревська Унія. Як Польща з Литвою об'єдналися та що сталося з українськими землями: <https://goo-gl.su/VdCP> (23.03.2021)
2. Данило Яневський. Кревська унія: одні проблеми розв'язано, інші створено: <https://tokar.ua/read/42807> (23.03.2021)
3. Юрій Терещенко. Великий князь Литовський Вітовт: <http://incognita.day.kyiv.ua/velikij-knyaz-litovskij-vitovt.html> (23.03.2021)